

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4101-007-02/2014

P/14/052

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/052 – Wykorzystanie środków publicznych na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Wojciech Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89246 z dnia 16 maja 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Kraina św. Anny ¹ , ul. Kilińskiego 1, 47-303 Krapkowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Maria Piłat, Prezes Zarządu ² (dowód: akta kontroli str. 3-4, 6-11)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ wdrażanie przez Stowarzyszenie działań osi Leader w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia prawidłowe przygotowanie Lokalnej Grupy Działania⁵ do realizacji zadań w ramach osi Leader, jak też należyte wywiązywanie się z postanowień umowy o warunkach i sposobie realizacji *Lokalne Strategie Rozwoju*⁶ zawartej z Samorządem Województwa Opolskiego⁷, przejawiające się m.in. wysokim poziomem wykorzystania limitów finansowych. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości miały formalny i jednostkowy charakter, a tym samym nie wpłynęły negatywnie na realizację kontrolowanych zadań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji osi Leader w ramach PROW 2007-2013

Opis stanu faktycznego

1. Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia⁸ została opracowana przez lokalnych liderów (przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego), a część prac została wykonana w ramach zawartych umów cywilnoprawnych przez trenera i konsultantów. Prace nad opracowaniem LSR prowadzone były także w trakcie

¹ Dalej: Stowarzyszenie.

² Dalej: Prezes.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: PROW 2007-2013.

⁵ Dalej: LGD.

⁶ Umowa nr R.U.DOW.0812-515/09, dalej: umowa ramowa.

⁷ Dalej: SW.

⁸ Dalej: LSR.

czterech spotkań warsztatowych⁹, w których uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych, instytucji lokalnych oraz inne osoby o wysokiej aktywności lub pozycji społecznej (lokalni liderzy). Zarówno cele, jak i potrzeby, obszaru objętego LSR zdiagnozowano na podstawie analizy SWOT i wynikających z niej wniosków. W LSR zapewniono jej spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego oraz planami rozwoju lokalnego lub strategiami poszczególnych gmin. W dniu 28 czerwca 2007 r. LSR została zatwierdzona uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia¹⁰. Natomiast umowę ramową, której strategia była załącznikiem, zawarto dnia 10 czerwca 2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 33-55, 674-678)

LSR była weryfikowana przez SW, który zgłosił uwagi dotyczące aktualizacji załącznika nr 2 do umowy ramowej *Limity środków na działania osi 4* oraz budżetu LSR. Uwagi te zostały uwzględnione poprzez dokonanie stosownych zmian w LSR.

(dowód: akta kontroli str. 167)

2. W umowie ramowej Stowarzyszenie zobowiązane zostało do realizacji LSR na obszarze dziesięciu gmin (Walce, Zdzieszowice, Krapkowice, Gogolin, Tarnów Opolski, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Strzelce Opolskie i Ujazd) oraz do osiągnięcia wynikających z LSR celów ogólnych, odnoszących się zarówno do rozwoju ekologiczno-ekonomiczno-przestrzennego, jak i rozwoju zasobów ludzkich. W umowie określono również m.in. maksymalne kwoty środków finansowych na realizację LSR w ramach poszczególnych działań PROW 2007-2013¹¹ oraz zakazano zmiany celów ogólnych LSR i misji LGD.

Strategia, za wyjątkiem *harmonogramu przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy* w ramach działania WLSR¹², zawierała zakres wymagany przepisami § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. *w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013*¹³, wskazany w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia.

W sprawie braku ww. harmonogramu Prezes wyjaśniła, że: *od początku wyboru Stowarzyszenia do realizacji LSR harmonogram naborów stanowił odrębny dokument będący załącznikiem do umowy ramowej o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju nr R.U.DOW.0812-515/09 z dnia 10 czerwca 2009 r.*

(dowód: akta kontroli str. 155-159, 599-612, 674-678)

LGD spełniała kryteria dostępu PROW 2007-2013¹⁴, wynikające z art. 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. *o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich*¹⁵ i art. 62 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. *w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich*¹⁶, gdyż działała w formie stowarzyszenia posiadającego radę, do której wyłącznej właściwości należał wybór operacji do

⁹ Spotkania te odbywały się w okresie maj-czerwiec 2006 r.

¹⁰ Uchwała nr 3/2007.

¹¹ W ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* (dalej: WLSR) – 12 889,7 tys. zł, w tym na poddziałania: *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* (dalej: WLSR-RDN) – 1 290,0 tys. zł, *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* (dalej: WLSR-TRM) – 1 290,0 tys. zł, *Odnowa i rozwój wsi* (dalej: WLSR-ORW) – 5 797,5 tys. zł, *Małe projekty* (dalej: WLSR-MP) – 4 512,2 tys. zł. W ramach działania *Wdrażanie projektów współpracy* (dalej: WPW) – 332,5 tys. zł, a w ramach działania *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania* (dalej: FLGD) – 3 222,5 tys. zł.

¹² Obowiązek aktualizacji LSR w tym zakresie powstał 5 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2012 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru LGD do realizacji LSR w ramach PROW na lata 2007-2013* (Dz. U. z 2012 r., poz. 311), tj. 10 września 2012 r.

¹³ Dz. U. z 2013 r. poz. 861. Dalej: rozporządzenie w sprawie wyboru LGD.

¹⁴ M.in. poprzez partnerstwo sektorów publicznego, społecznego i prywatnego.

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 173, dalej: ustawa o EFRROW.

¹⁶ Dz. Urz. UE L 277 z 21 października 2005, str. 1 ze zm., dalej: rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

dofinansowania w ramach LSR, posiadała zdolność do administrowania środkami publicznymi oraz gwarantowała zadawalające funkcjonowanie partnerstwa.

(dowód: akta kontroli str. 137-138, 674-678)

3. W kontrolowanym okresie dokonano 11 zmian LSR, które były uzgadniane z SW oraz wprowadzane aneksem do umowy ramowej. Zmiany te dotyczyły m.in.: aktualizacji składu Stowarzyszenia oraz jego organów, budżetu LSR, wskaźników realizacji celów, kart ocen, procedury naboru i oceny zgodności operacji z LSR oraz wprowadzenia nowych przedsięwzięć o charakterze ekologicznym.

(dowód: akta kontroli str. 139-149, 167, 674-678)

4. W latach 2008-2013 liczba członków LGD wynosiła od 54 do 69 osób. Członkami LGD były podmioty z sektora publicznego¹⁷, sektora gospodarczego¹⁸ i sektora społecznego¹⁹. Odsetek osób reprezentujących w Radzie sektor gospodarczy i społeczny wyniósł 81,5% w 2008 r., 81,7% w latach 2009-2010, 83,3% w 2011 r., 85,1% w 2012 r. i 85,5% w 2013 r. Stowarzyszenie nie posiadało informacji o szczegółowej strukturze w ramach sektora społecznego, tj. nie posiadało informacji, ilu spośród członków stowarzyszenia stanowili rolnicy, kobiety wiejskie, młodzi ludzie oraz ich stowarzyszenia.

W latach 2008-2013 organ decyzyjny LGD (rada) składał się z 17-20 osób²⁰, które reprezentowały w niej sektor publiczny²¹, gospodarczy²² i społeczny²³. Odsetek osób reprezentujących w radzie sektor gospodarczy i społeczny w tym czasie wyniósł od 57,9% w roku 2008 do 61,1% w latach 2009-2010²⁴.

Liczba członków Zarządu (sześć osób) i Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia (trzy osoby) była w ww. okresie niezmienna. Wszystkie osoby wchodzące w skład ww. organów były przedstawicielami sektora społecznego.

W latach 2009-2013 liczba osób zatrudnionych w LGD na etatach lub w innej formie (umowy zlecenia) wynosiła od czterech do siedmiu osób²⁵. Wszystkie ww. osoby wykonywały prace o charakterze administracyjnym, za wyjątkiem jednej umowy zlecenia z roku 2013 dotyczącej usług informatycznych (obsługę finansowo księgową LGD wykonywała firma zewnętrzna).

(dowód: akta kontroli str. 56-136, 150-154, 160-165)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁷ W poszczególnych latach było to 10 członków w 2008 r., 11 członków w 2009 r., oraz 10 członków w latach 2010-2013, z tego 10 gmin.

¹⁸ W poszczególnych latach było to odpowiednio pięciu członków w 2008 r., czterech członków w latach 2009-2010 i w roku 2012, pięciu członków w 2013 r.

¹⁹ W poszczególnych latach było to odpowiednio 39 członków w 2009 r., 42 członków w 2010 r., 50 w 2011 r., 53 w 2012 r. i 54 w 2013 r.

²⁰ Na ostatni dzień 2008 r. - 19 osób, 2009 r. i 2010 r. - 18 osób, 2011 r. i 2012 r. - 20 osób, 2013 r. - 17 osób.

²¹ W roku 2008 - osiem osób, w latach 2009-2010 - siedem osób, 2011-2012 - osiem osób, w 2013 r. - siedem osób.

²² W latach 2008-2011 - jedna osoba, w 2012 r. - trzy osoby, w 2013 r. - jedna osoba.

²³ Na ostatni dzień 2008-2010 r. - 10 osób, 2011 r. - 11 osób, 2012 i 2013 r. - dziewięć osób.

²⁴ W latach 2011-2012 odsetek ten wyniósł 60%, a w roku 2013-58,8%.

²⁵ W latach 2009-2013 odpowiednio cztery osoby (trzy i 6/8 etatu) i trzy na umowę zlecenia, pięć (pięć etatów) i dwie osoby na umowie zlecenia, siedem (siedem etatów) i trzy osoby na umowie zlecenia, cztery (cztery etaty) i jedna osoba na umowie zlecenia oraz cztery (cztery etaty) i dwie osoby na umowie zlecenia.

2. Wykonanie zadań w ramach osi Leader PROW 2007-2013

Opis stanu faktycznego

1. LGD wywiązywała się z zobowiązań wynikających z umowy ramowej, określonych w § 13 rozporządzenia w sprawie wyboru LGD, tj.:

1/ rozpowszechniała założenia LSR oraz informacje o przyznawaniu pomocy finansowej w ramach działania WLSR poprzez organizację szkoleń, spotkań, konkursów, konferencji i warsztatów;

2/ prowadziła kampanie reklamowe i informacyjne za pośrednictwem strony internetowej www.annaland.pl, publikacji własnych (m.in. ulotki, broszury, przewodniki, oferty turystyczne oraz mapy), w mediach regionalnych i lokalnych oraz poprzez komunikaty przekazywane za pośrednictwem informacji koordynatorów gminnych, a w początkowej fazie działania Stowarzyszenia również poprzez plakaty. Stowarzyszenie wydało 168 500 szt. materiałów promocyjnych stanowiących 28 publikacji, zorganizowało 6 wyjazdów aktywizujących oraz zleciło wykonanie 13 filmów oraz emisję 32 programów o obszarze, zorganizowało 5 konkursów (m.in. na najładniejszą bajkę/legendę). Stowarzyszenie uczestniczyło w 22 konkursach oraz 42 razy było wystawcą na różnych targach. Ponadto Stowarzyszenie, w ramach stałej umowy z lokalnym radiem, prowadziło kampanie reklamowe i informacyjne, a do ujętych w bazie Stowarzyszenia m.in. sołtysów, członków LGD, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych wysyłało informacje dot. naborów, wniosków i działań Stowarzyszenia;

3/ prowadziła doradztwo, bezpłatne konsultacje w zakresie przygotowania wniosków, z których w latach 2011-2013 skorzystały 503 osoby lub podmioty;

(dowód: akta kontroli str. 676-678)

4/ dokonywała oceny wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR składanych do Stowarzyszenia, a Rada Programowa sprawdzała zgodność planowanych operacji ze strategią oraz wybierała operacje do realizacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005;

(dowód: akta kontroli str. 354-361, 676-678)

5/ aktualizowała LSR²⁶;

(dowód: akta kontroli str. 167)

6/ umożliwiała przeprowadzanie kontroli w LGD uprawnionym podmiotom, w zakresie określonym w umowie z SW²⁷. Dodatkowo Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²⁸ przeprowadziła w LGD czynności audytowe w ramach audytu wewnętrznego ARiMR;

(dowód: akta kontroli str. 676-678)

7/ przechowywała dokumenty, o których mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wyboru LGD²⁹;

(dowód: akta kontroli str. 5-32)

8/ informowała SW o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy³⁰;

(dowód: akta kontroli str. 167-177)

9/ opracowała formularze ankiety na potrzeby monitorowania LSR udostępniane beneficjentom³¹.

(dowód: akta kontroli str. 167, 676-678)

²⁶ Zakres aktualizacji nie dotyczył rozszerzenia obszaru LSR.

²⁷ SW przeprowadził ogółem osiem takich kontroli, w tym dwie dot. prawidłowości wdrażania zadań związanych z realizacją LSR (pierwsza dot. naboru nr V/2012, a druga naboru VII/2013) oraz sześć kontroli w ramach działania 431. „Funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”.

²⁸ Dalej: ARiMR.

²⁹ Tj. dokumenty niezbędne do dokonania wyboru LGD, które były dołączone do wniosku Stowarzyszenia złożonego na etapie postępowania konkursowego (m.in. Statut, pełny odpis z KRS, zaświadczenie z ARiMR o nadanym numerze identyfikacyjnym 062567693, LSR).

³⁰ m.in. o zmianach LSR, zmianach składu LGD i jej organów.

³¹ Na dzień 31 grudnia 2013 r. 70 zobowiązanych (54,7%) dostarczyło ww. ankiety do LGD. W sprawie pozostałych niedostarczonych ankiet podejmowano działania, polegające m.in. na informowaniu wnioskodawców o obowiązku ich składania telefonicznie oraz wysyłano upomnienia drogą elektroniczną (mailowo).

2. LGD prowadziła doradztwo w zakresie procedury składania wniosków o przyznanie pomocy zarówno w formie porad telefonicznych, jak również porad udzielanych przez pracowników Stowarzyszenia w jego siedzibie oraz w trakcie wyjazdów w teren. W okresie objętym kontrolą LGD zorganizowała 60 szkoleń, których tematyka obejmowała procedurę składania wniosków o przyznanie pomocy³². Szkolenia te dotyczyły m.in. przygotowania do działań w zakresie nabywania umiejętności i aktywizacji, wraz z możliwością realizacji projektu, nabywania umiejętności w zakresie: ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwoju turystyki i rekreacji, przygotowania wniosków (warsztaty). W prowadzeniu lub współorganizowaniu 23 szkoleń uczestniczyły podmioty zewnętrzne³³. Zgodnie z prowadzonym od września 2010 r. rejestrem bezpłatnego doradztwa udzielanego przez LGD udzielono ogółem 516 porad indywidualnych³⁴, w tym 297 dotyczących małych projektów. (dowód: akta kontroli str. 155-159, 178-224, 225-240)

Stowarzyszenie nie posiadało informacji dotyczących liczby wniosków o przyznanie pomocy objętych ww. doradztwem, które zostały odrzucone przez podmioty wdrażające.

(dowód: akta kontroli str. 155-159)

3. W okresie objętym kontrolą LGD przeprowadziła siedem naborów wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR-MP na wydatkowanie 6 623,3 tys. zł. W naborach tych złożono ogółem 354 wnioski o przyznanie pomocy, z których dofinansowano 293 wnioski. Terminy składania wniosków o przyznanie pomocy były każdorazowo uzgadniane z SW.

(dowód: akta kontroli str. 166, 264-316)

4. Liderzy lokalnej społeczności oraz członkowie Stowarzyszenia brali udział w opracowaniu i ustaleniu zasad wyboru do dofinansowania operacji służących wdrażaniu LSR, w tym małych projektów. W ogłoszeniach o naborze wniosków o przyznanie pomocy nie przytaczano lokalnych kryteriów wyboru, lecz wskazano sposób zapoznania się z ich treścią³⁵. Kryteria wyboru operacji w ramach działania WLSR-MP były w badanym okresie zmieniane. Kryteria te były zgodne z LSR i pozwalały na wybór projektów, które przyczyniały się do realizacji jej celów.

(dowód: akta kontroli str. 362-398, 676-678)

5. W latach 2009 -2013 LGD poniosła następujące koszty kwalifikowalne:

- 1/ 30 tys. zł na badania nad obszarem objętym LSR,
- 2/ 412,3 tys. zł na informowanie o obszarze działania LGD i LSR,
- 3/ 22,1 tys. zł na szkolenia zespołu biorącego udział we wdrażaniu LSR,
- 4/ 67,8 tys. zł na wydarzenia o charakterze promocyjnym,
- 5/ 48,0 tys. zł na szkolenia lokalnych liderów,
- 6/ 37,8 tys. zł na animowanie społeczności lokalnych,
- 7/ 1 111,6 tys. zł na koszty bieżące (administracyjne) LGD.

(dowód: akta kontroli str. 241-248)

6. Na dzień 31 grudnia 2013 r. wskaźnik poziomu kosztów bieżących funkcjonowania LGD wyniósł 18,3 % (z uwzględnieniem środków wypłaconych), natomiast z uwzględnieniem kwoty zawartych umów i wniosków o przyznanie pomocy będących w trakcie obsługi 7,7%. W związku z powyższym zagrożenie przekroczenia poziomu 15% kosztów bieżących LGD nie istniało. Monitorowanie wykorzystania kosztów bieżących w ramach działania FLGD odbywało się na podstawie sporządzanych tabel z algorytmem do wyliczania limitu ww. kosztów.

(dowód: akta kontroli str. 249-261, 317-340)

³² 54 szkolenia obejmowały swoim zakresem składanie wniosków przez beneficjentów w ramach działania WLSR-MP.

³³ W prowadzeniu/organizacji szkoleń uczestniczyli m.in. przedstawiciele ARiMR, SW, Związku Śląskich Rolników, firmy Ekolog oraz innych LGD, przewodnicy turystyczni.

³⁴ W poszczególnych latach 2010-2013 odpowiednio 5, 133, 141 oraz 237 porad indywidualnych.

³⁵ Treść lokalnych kryteriów wyboru operacji była udostępniana w siedzibie LGD oraz siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, a także na stronach internetowych tych podmiotów.

7. W latach 2009-2010 LGD korzystała z mechanizmu wyprzedzającego finansowania w formie zaliczek otrzymywanych na realizację działania FLGD³⁶. Na dzień 31 grudnia 2013 r. otrzymane zaliczki zostały przez LGD rozliczone. Natomiast w 2011 r. LGD otrzymała zaliczkę w wysokości 115,1 tys. zł, którą do końca grudnia 2013 r. rozliczono w kwocie 113,3 tys. zł. W latach 2009-2013 LGD nie zaciągała pożyczek w Banku Gospodarstwa Krajowego.

(dowód: akta kontroli str. 262-263)

8. LGD monitorowała bieżące wykonanie LSR, a wynikiem tych działań było m.in. dokonywanie zmian LSR, przekazywanie przykładów dobrych praktyk do MRiRW oraz SW. Opracowano również dokumentację zawierającą wykaz wskaźników i ustalającą ramy czasowe ich realizacji. Analizowano też wyniki ankiet monitorujących, czego skutkiem była modyfikacja założonych wskaźników oraz wynikające z nich ogłaszanie naborów w określonym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 250-261, 674-678)

W marcu 2014 r. zakończono wykonanie badania ewaluacyjnego (oceny poziomu wdrażania) LSR. Ewaluację przeprowadzono zgodnie z LSR, tj. w oparciu o zapisane w niej mierniki oraz analizę dokumentów planistycznych, wywiady, kwestionariusze oraz obserwacje. We wnioskach i rekomendacjach ustalono m.in., że pomimo dokonywania przez LGD bieżącej aktualizacji stopnia osiągnięcia wskaźników wdrażania LSR oraz stwierdzenia, iż zrealizowane projekty przyczyniły się do podniesienia poziomu poszczególnych celów ogólnych i szczegółowych założonych w LSR, trzy wskaźniki rezultatu znajdowały się na poziomie zerowym. Dotyczyło to: osób korzystających z miejsc noclegowych i usług rekreacyjnych w gospodarstwach agroturystycznych (50) oraz utworzenia nowych miejsc pracy (trzech). Ponadto na poziomie zerowym znajdowały się następujące wskaźniki produktu:

- zakup jednej maszyny/urządzenia/narzędzi/wyposażenia/sprzętu wspomagającego przedsiębiorczość na wsi;
- jedno przedsięwzięcie utworzone na rzecz społeczności.

W ewaluacji zwrócono również uwagę na możliwe ryzyko niewypracowania wszystkich założonych wskaźników dotyczących działania WLSR-RDN oraz WLSR-TRM oraz niezrealizowania budżetu w tym zakresie, z uwagi na okoliczność, że duża ilość wniosków była negatywnie zweryfikowana na etapie oceny. Efektem zakończenia badania ewaluacyjnego było sformułowanie rekomendacji, które dotyczyły m.in. wprowadzenia procedury/systemu controllingu w zakresie realizacji wskaźników w złożonych wnioskach, wykonania w 2014 r. badania dot. opracowania założeń rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność na obszarze LGD „Kraina św. Anny w latach 2014-2020”.

Prezes wyjaśniła: *Zarząd ogłosił trzy nabory (XII, XIII i XIV/2014) służące pozyskaniu wniosków na powyższe działania, wskaźniki są poprzez biuro Zarządu monitorowane na bieżąco, wprowadzono stanowisko Specjalisty ds. naborów, monitoringu i ewaluacji wewnętrznej³⁷, a Zarząd planuje zlecenie opracowania założeń do końca I kwartału 2015 r.*

(dowód: akta kontroli str. 599-612, 674-678)

9. W księgach rachunkowych LGD zapewniono prowadzenie takiego systemu rachunkowości, który umożliwia zidentyfikowanie kosztów refundowanych z PROW 2007-2013³⁸.

(dowód: akta kontroli str. 341-350)

³⁶ W 2009 r. płatność zaliczkowa wyniosła 98 tys. zł (ostatecznie rozliczono 53,3 tys. zł, a pozostałą część zwrócono), a w 2010 r. 115,1 tys. zł (rozliczono 78,6 tys. zł, a pozostałą część zwrócono).

³⁷ Zatrudnienie to nastąpiło z dniem 25 kwietnia 2014 r.; do obowiązków Specjalisty ds. naborów, monitoringu i ewaluacji wewnętrznej należy m.in.: monitorowanie realizacji LSR w zakresie wdrażania celów i przedsięwzięć, w tym wskaźników przyjętych do realizacji w LSR na podstawie zleceń płatności beneficjentów.

³⁸ Koszty te wyodrębniono w ewidencji księgowej na kontach zespołu 5- Koszty wg typów działalności.

10. Prezes wyjaśniła, że LGD realizując zadania związane z przygotowaniem i obsługą działania WLSR-MP zidentyfikowała i zgłaszała problemy, z których za kluczowe uznano:

- a) okoliczność, iż wnioskodawcy, aby rzetelnie przygotować wniosek o przyznanie pomocy byli zobligowani do zapoznania się z wielostronicową instrukcją, która obejmowała zagadnienia związane z techniczną stroną jego sporządzenia, a pomijała zagadnienia dotyczące ogólnych zasad finansowania i kwalifikowalności kosztów;
- b) długi okres rozpatrywania wniosków na etapie ich weryfikacji przez SW;
- c) niejednolity system podejścia do kwalifikowalności kosztów oraz zakresów realizacji małych projektów w różnych województwach;
- d) informowanie wnioskodawców o „sztucznym” dzieleniu projektu dopiero w piśmie o odmowie przyznania pomocy z ww. przyczyny;
- e) informowanie wnioskodawców o konieczności badania rynkowości cen dopiero w pismach wzywających do uzupełnień³⁹;
- f) opóźnienia w zatwierdzaniu realizacji małych projektów⁴⁰;
- g) brak wpływu LGD na bieg sprawy małego projektu po jego przekazaniu do SW.

Prezes wyjaśniła, że uwagi te były przedmiotem spotkań i wymiany informacji w trakcie posiedzeń przedstawicieli Opolskiej Sieci LGD, a sugestie, co do wprowadzenia konkretnych zmian i uproszczeń były przekazywane Krajowej sieci LGD, która prowadziła działania służące sprawniejszemu wdrażaniu PROW 2007-2013.

(dowód: akta kontroli str. 599-612)

11. Prezes wyjaśniła, że LGD nie posiadała informacji dotyczących powiązania pracowników, członków organów i członków LGD z SW, ARiMR i MRiRW.

(dowód: akta kontroli str. 599-612)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zgodność projektów wdrażanych i realizowanych przez LGD z opracowanymi przez nie lokalnymi strategiami rozwoju, a także przepisami i procedurami

1. Badaniem objęto dokumentację wybranych losowo czterech naborów wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR-MP (57,1%). W wyniku kontroli stwierdzono, że LGD prawidłowo dokonywała wyboru operacji do sfinansowania w ramach działania WLSR-MP, gdyż:

1/ każda z badanych czterech list ocenionych MP została prawidłowo sporządzona przez LGD, a kolejność projektów na tych listach ustalono według liczby punktów uzyskanych przez te operacje w ramach oceny;

2/ we wszystkich zbadanych przypadkach⁴¹ Rada prawidłowo zsumowała punkty dokonując oceny MP;

³⁹ W pismach tych SW wskazywał na konieczność uzupełnienia wniosku poprzez udokumentowane co najmniej trzy zapytania ofertowe dotyczące planowanych kosztów zakupu towarów i usług.

⁴⁰ Opóźnienia te były istotnym problemem z uwagi na okoliczność, że większość wniosków składały małe organizacje wiejskie, które nie dysponowały środkami na realizację projektów, co wymagało od nich intensyfikacji działań w celu znalezienia źródła ich finansowania do czasu otrzymanej refundacji kosztów.

⁴¹ Badaniem w tym zakresie objęto 10 projektów z naboru nr IV z 2011 r.

3/ LGD w przypadku jednego naboru przekazała wnioskodawcom informację: o zgodności MP z LSR albo jego niezgodności z LSR, wskazując przyczyny niezgodności; o liczbie uzyskanych punktów przez oceniane projekty lub miejscu na liście ocenionych MP, o możliwości złożenia odwołania od wyników tej oceny zgodnie z procedurą określoną w LSR z zachowaniem 21-dniowego terminu od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy (tj. zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra RiRW z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” objętego PROW 2007-2013⁴². W pozostałych trzech skontrolowanych naborach informacje te przekazano po upływie ww. terminu;

4/ LGD prawidłowo sporządziła: cztery listy MP, które zostały wybrane i trzy listy MP, które nie zostały wybrane, ustalając ich kolejność według liczby punktów uzyskanych w ramach oceny, uwzględniając złożone odwołania, tj. zgodnie z § 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków pomocy;

5/ przy rozpatrywaniu wniesionych przez wnioskodawców odwołań od wyników oceny Rada prawidłowo stosowała procedurę ustaloną w § 16 *Regulaminu Organizacyjnego Rady Programowej Stowarzyszenia*;

6/ uchwały Rady o wyborze MP były prawidłowe, tj. były opatrzone stosownymi podpisami oraz zawierały prawidłowe daty oraz poprawnie zsumowaną liczbę głosów;

7/ członkowie Rady Programowej nie upoważniali osób trzecich do pracy w tym organie i nie oddawali głosów za pośrednictwem innego członka tego organu;

8/ osoby wchodzące w skład Rady, reprezentujący członków Partnerstwa będących osobami prawnymi posiadały czasie pełnienia funkcji stosowne upoważnienia;

9/ w trakcie naborów stosowano procedurę wyłączenia członka Rady od dokonywania wyboru MP⁴³. Wyłączenia od głosowania poprzedzone było złożeniem pisemnej deklaracji;

10/ członkowie Rady nie byli w latach 2008-2013 zatrudnieni w LGD na podstawie umowy o pracę⁴⁴;

11/ w głosowaniach nad wyborem objętych badaniem MP od 50% do 72,7% osób biorących udział w posiedzeniu Rady stanowili przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego, a wyboru MP dokonano głosami co najmniej połowy biorących udział w głosowaniu przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego;

12/ w latach 2010-2013 LGD prawidłowo informowała wnioskodawców o wybraniu albo niewybraniu MP do współfinansowania;

13/ LGD terminowo przekazywała SW listy wybranych i niewybranych MP wraz z uchwałami w sprawie wyboru MP oraz wszystkimi złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy⁴⁵. Stwierdzono dwa przypadki wezwania LGD przez SW do uzupełnienia przekazanej dokumentacji w sprawie wyboru MP⁴⁶, co zostało przez Stowarzyszenie dopełnione w wyznaczonym terminie siedmiu dni.

(dowód: akta kontroli str. 351-398)

2. Do dnia 31 grudnia 2013 r. do refundacji w ramach działania FLGD przedstawiono koszty w kwocie 2 023,9 tys. zł, z czego zrefundowano kwotę 1 729,6 tys. zł. Badaniem objęto koszty działania FLGD w kwocie 147,5 tys. zł (8,5%). Objęte badaniem koszty dotyczyły m.in. publikacji: przewodnika turystycznego po obszarze LGD „Poznaj Krainę św. Anny”, wydawnictwa o potrawach wielkanocnych „Smaki Wielkanocne” oraz wykonania tablic

⁴² Dz. U. z 2013 r. poz. 1163 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków pomocy.

⁴³ Stosownie do § 11 pkt 5 Regulaminu Rady Programowej Stowarzyszenia.

⁴⁴ Członkowie Rady otrzymywali wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach.

⁴⁵ Tj. przekazywała ww. dokumenty w terminie do 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

⁴⁶ Nabory MP w 2011 r.

promujących walory turystyczne obszaru objętego LGD i filmu promującego obszar LGD. W wyniku badania stwierdzono, że koszty te zostały poniesione prawidłowo, tj. zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra RiRW z dnia 23 maja 2008 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”* objętego PROW 2007-2013⁴⁷ oraz spełniały wymogi określone w § 3 ust. 2⁴⁸, ust.3 i ust.3b, a także § 3a ust. 1- 2 ww. rozporządzenia. W ocenie NIK działalność kontrolowanej jednostki w ww. zakresie była zgodna z zasadami efektywnego gospodarowania.

(dowód: akta kontroli str. 399-459)

W trakcie kontroli pn.: *Weryfikacja prawidłowości wdrażania zadań związanych z realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju przez Stowarzyszenie Kraina św. Anny w ramach PROW 2007-2013* przeprowadzonej przez SW⁴⁹ stwierdzono, że pracownik zatrudniony na stanowisku specjalisty ds. organizacji i sprawozdawczości, w chwili wyboru na to stanowisko nie spełniał jednego z wymagań w zakresie kwalifikacji i doświadczenia, gdyż nie posiadał stażu pracy minimum 1,5 roku, co było niezgodne z wymaganiami określonymi w LSR. Wynikiem kontroli było żądanie przez SW zwrotu całości wynagrodzenia tego pracownika oraz kosztów jego delegacji i szkoleń poniesionych w związku z zatrudnieniem na ww. stanowisku.

Stowarzyszenie w październiku 2013 r. złożyło do SW wniosek o ponowne rozpatrzenie ww. sprawy, jednakże został rozpatrzony negatywnie. W związku z powyższym, w marcu 2014 r. SW poinformował LGD o odmowie wypłaty części pomocy z ww. powodu, a 22 maja 2014 r. ARiMR przesłała wezwanie do zapłaty kwoty 164,5 tys. zł⁵⁰. W dniu 13 czerwca 2014 r. ARiMR poinformowała LGD o potrąceniu kwoty 140,5 tys. zł z należnych stowarzyszeniu płatności, a w dniu 22 lipca 2014 r. o potrąceniu pozostałej kwoty uznanej za wydatki niekwalifikowalne wynoszące 25,5 tys. zł.

W sprawie ww. nieprawidłowości i uznania wydatków jako niekwalifikowalne LGD wystąpiła 11 października 2013 r. do Ministra RiRW, który w odpowiedzi potwierdził, że zatrudnienie ww. pracownika nie było prawidłowe, lecz jednocześnie wskazał, iż nie jest to przesłanką wystarczającą do uznania kosztów wynagrodzenia tego pracownika jako niekwalifikowalnych oraz zastrzegł, że kompetencje w zakresie kwalifikowalności wydatków należą do SW.

Prezes wyjaśniła, że w związku z wyczerpaniem dalszej możliwości procedowania w ww. sprawie oraz odmiennymi interpretacjami w zakresie kwalifikowalności takich wydatków w innych sprawach zamierza skierować sprawę na drogę postępowania sądowego. Pozew w ww. sprawie złożony został do Sądu Okręgowego w Opolu w dniu 11 sierpnia 2014 r. dowód: akta kontroli str. 460-598, 665-673, 679-696)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku objętej badaniem dokumentacji trzech naborów wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR-MP (75% zbadanych naborów) LGD przekazała informacje, o których mowa w § 10 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie szczegółowych warunków pomocy* po upływie od 25 do 30 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy, tj. z przekroczeniem terminu 21 dni, o którym mowa w ww. przepisie.

⁴⁷ Dz. U. Nr 103, poz. 660 ze zm., dalej: rozporządzenie FLGD.

⁴⁸ Podatek od towarów i usług w kwocie 10,3 tys. zł.

⁴⁹ Raport nr 08/2/12 z dnia 23 maja 2013 r.

⁵⁰ W kwocie tej 8 440,05 zł stanowiły odsetki.

Prezes wyjaśniła, że informacje o wynikach oceny zostały skierowane pisemnie do wnioskodawców po upływie 21 dni od dnia zamknięcia naboru ze względu na fakt, iż: *procedura naboru i oceny zgodności operacji z LSR tut. Stowarzyszenia zawiera zapis, że zawiadomienie o wynikach wyboru przekazywane jest wnioskodawcom w formie pisemnej po upływie terminu 21 dni (od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy). Procedura, bowiem wskazuje, że do 21 dni muszą odbyć się Posiedzenia Rady Programowej w trakcie, których Rada dokonuje wyborów wniosków o dofinansowanie w ramach LSR. W tym terminie Biuro Zarządu udostępnia wnioskodawcom wstępne listy rankingowe za pośrednictwem strony internetowej tut. Stowarzyszenia. Ponadto: ponieważ w powyższym zapisie (ww. rozporządzenia) pomiędzy słowami „oceny”, i „przekazuje” znajduje się przecinek oraz spójnik, naszym zdaniem przekazanie pism wnioskodawcom stanowi odrębny element dalszego postępowania już po upływie 21 dni.* Dodatkowo Prezes powyższe uzasadniała brakiem takich wymogów w szczegółowych procedurach oraz dużą czasochłonnością czynności wykonywanych podczas naboru oraz brakiem uwag SW i ARiMR w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 354-361, 665-673)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Osiągnięte efekty wdrażania i poziom wykorzystania środków przeznaczonych na oś Leader w ramach PROW 2007-2013

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2007-2013 do LGD złożono 443 wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR na kwotę 25 800,3 tys. zł. Wnioskodawcy, którzy złożyli ww. wnioski podpisali z SW lub ARiMR 181 umów o przyznanie pomocy na kwotę 9 372,3 tys. (52,8% limitu). W ww. okresie 128 beneficjentów złożyło 152 wnioski o płatność na kwotę 5 933,9 tys. zł, na podstawie których, do końca 2013 r. przekazanych zostało 5 262,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

Do końca 2013 r. zakończono realizację oraz rozliczono finansowo 128 ww. umów o dofinansowanie. W ramach zakończonych projektów beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 5 262,8 tys. zł. Efektem rzeczowym zrealizowanych projektów było m.in. 8 757 m² zrewitalizowanych lub zagospodarowanych obiektów, 12 zmodernizowanych lub wyremontowanych świetlic wiejskich, domów kultury i obiektów sportowych, wydanie materiałów promujących Kraję św. Anny w nakładzie 9 921 szt.

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

Na podstawie danych otrzymanych przez LGD od SW oraz ARiMR ustalono, że dla poszczególnych poddziałań w ramach działania WLSR stan realizacji limitów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 r., wynikających z umowy ramowej, kształtował się następująco:

1) działanie WLSR-RDN - limit określony w kwocie 950,7 tys. zł został zrealizowany w 68,5%⁵¹. Do dnia 31 grudnia 2013 r. beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 452,3 tys. zł,

2) działanie WLSR-TRM - limit w kwocie 1 390,0 tys. zł został zrealizowany w 38,4%⁵². Do dnia 31 grudnia 2013 r. beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 478,4 tys. zł,

⁵¹ Podpisano umowy na kwotę 651,5 tys. zł. Dodatkowo podpisane mogą być umowy na kwotę 149,2 tys. zł.

3) działanie WLSR-ORW - limit w kwocie 10 097,5 tys. zł został zrealizowany w 53,1%⁵³. Do dnia 31 grudnia 2013 r. beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 2 567,6 tys. zł,

4) działanie WLSR-MP - limit w kwocie 5 301,5 tys. zł został zrealizowany w 53,2%⁵⁴. Do dnia 31 grudnia 2013 r. beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 1 764,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

Poza realizacją działań FLGD Stowarzyszenie złożyło również trzy wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania WPW na kwotę 332,5 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2013 r. w przypadku dwóch z nich zawarto stosowne umowy na kwotę 276,6 tys. zł, natomiast w jednym przypadku umowy nie zawarto⁵⁵.

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

Do dnia 31 grudnia 2013 r. LGD złożyła trzy wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania FLGD na kwotę 3 712,3 tys. zł. SW podpisał z LGD trzy umowy o przyznanie pomocy na kwotę 3 337,3 tys. zł. LGD złożyła 18 wniosków o płatność kwoty 2 023,9 tys. zł, a do końca 2013 r. otrzymała płatności w kwocie łącznej 1 729,6 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2013 r. zakończono realizację oraz rozliczono finansowo dwie z ww. trzech umów. W ramach zakończonych projektów beneficjent otrzymał płatności w kwocie 659,5 tys. zł, a ich efektem rzeczowym było m.in. funkcjonowanie LGD przez 24 miesiące, przeszkolenie 384 osób w ramach szkolenia lokalnych liderów oraz informowanie 111 122 osób o obszarze działania LGD oraz o LSR.

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

Na dzień 31 grudnia 2013 r. przyjęty w umowie ramowej w kwocie 21 444,7 tys. zł limit środków na działania w ramach osi Leader został zrealizowany (na poziomie złożonych wniosków) w 52,8%⁵⁶. Do dnia 31 grudnia 2013 r. beneficjenci otrzymali płatności w kwocie 6 992,4 tys. zł

(dowód: akta kontroli str. 613-631)

2. W LSR określone zostały wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. Na dzień 31 grudnia 2013 r. projekty zakończone umożliwiły stowarzyszeniu osiągnięcie dla przedsięwzięcia I „Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Krainy św. Anny, w tym inwestycje turystyczne i rekreacyjne” wskaźników produktu na poziomie realizacji od 66,7% do 166,7% w stosunku do poziomu założonego, a wskaźników rezultatu od 56% do 200%. W przypadku pozostałego, jednego wskaźnika produktu⁵⁷ oraz jednego wskaźnika rezultatu⁵⁸ projekty te osiągnęły poziom 0%. Dla przedsięwzięcia II „Poznaj Krainę św. Anny” wskaźniki produktu wynosiły od 40% do 230%, a wskaźniki rezultatu od 112% do 248%. Natomiast dla przedsięwzięcia III „Urządzamy nowoczesne sportowe i społeczne obiekty i przestrzenie” wskaźniki produktu wynosiły od 40% do 73%, a wskaźniki rezultatu od 125% do 141%. Dla przedsięwzięcia IV „Przedsiębiorczość na wsi” jeden wskaźnik produktu osiągnął poziom 400%, a pozostałe wskaźniki produktu i rezultatu⁵⁹ osiągnęły poziom 0%. Dla przedsięwzięcia V „Aktywnie spędzamy czas” wskaźnik produktu wyniósł 84%, a wskaźnik rezultatu 398%. Ponadto dla nowego przedsięwzięcia VI „Działania proekologiczne w Krainie św. Anny” (w zakresie dodatkowych zadań) wszystkie wskaźniki nie zostały jeszcze zrealizowane (wynosiły 0%).

(dowód: akta kontroli str. 613-630, 645-653, 665-673)

⁵² Podpisano umowy na kwotę 533,2 tys. zł. Dodatkowo podpisane mogą być umowy na kwotę 128,8 tys. zł.

⁵³ Podpisano umowy na kwotę 5 366,4 tys. zł. Dodatkowo podpisane mogą być umowy na kwotę 2 413,7 tys. zł.

⁵⁴ Podpisano umowy na kwotę 2 282,1 tys. zł. Dodatkowo podpisane mogą być umowy na kwotę 2 373,2 tys. zł.

⁵⁵ Umowę zawarto 9 stycznia 2014 r.

⁵⁶ Podpisano 181 umów o przyznaniu pomocy na kwotę 9 372,3 tys. zł.

⁵⁷ Wskaźnik produktu – trzy gospodarstwa agroturystyczne uruchamiają miejsca noclegowe i usługi rekreacyjne.

⁵⁸ 50 osób skorzysta z miejsc noclegowych i usług rekreacyjnych w gospodarstwach agroturystycznych.

⁵⁹ Wskaźnik produktu – jedno przedsięwzięcie utworzone na rzecz społeczności, wskaźnik rezultatu – jedno miejsce pracy.

W sprawie niezrealizowanych wskaźników Prezes wyjaśniła, że: zerowy poziom wskaźników produktu i rezultatu, które przypisane są do przedsięwzięcia „Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Krainy św. Anny, w tym inwestycje turystyczne i rekreacyjne” nie wynikają z nieudolności tuł. Stowarzyszenia oraz ograniczonych w tym zakresie działań aktywizacyjnych. Bowiem na przestrzeni lat 2009-2013 podjęto wiele starań i działań służących osiągnięciu i realizacji wskaźników. W ramach działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej LGD ogłosiła aż 9 naborów na wydatkowanie łącznie kwoty 3 230,4 tys. zł. Informacja o powyższych naborach była szeroko propagowana:

- w radiu wyemitowano spoty zachęcające do składania wniosków,
- w prasie pojawiały się informacje, że przyjmowane są wnioski na dofinansowanie,
- na stronach internetowych (LGD, gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia) widniały informacje o prowadzonych naborach,
- organizowano spotkania aktywizujące (szkolenia) prowadzone przez pracowników LGD przy merytorycznym wsparciu osób reprezentujących ARiMR i SW.

Efektom powyższych działań Stowarzyszenia było złożenie przez aż 12 wnioskodawców wniosków na uruchamianie lub rozszerzenie działalności usług w gospodarstwach agroturystycznych. Pomimo wszelkich starań wnioskodawców oraz niejednokrotnie firm consultingowych oraz doradców z Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (wspierających wnioskodawców w zakresie złożenia i weryfikacji wniosków) żaden wniosek nie został zrealizowany – odrzucone zostały na etapie weryfikacji oraz uzupełnień w ARiMR. W czerwcu br. do ARiMR został złożony jeden wniosek, który jest nadal aktywny - istnieje szansa, iż zostanie on zrealizowany.

W ramach przedsięwzięcia nr IV „Przedsiębiorczość na wsi” wskaźniki produktu i rezultatu nie są zagrożone, ponieważ z danych otrzymanych na dzień 30.06.2014r. wynika, iż wniosek beneficjenta, który zawarł umowę z ARiMR w Opolu na jego realizację jest nadal aktywny. Istnieje szansa, iż zostanie rozliczony i otrzyma płatność. Realizacja tego wniosku przyczyni się do utworzenia jednego miejsca pracy oraz realizacji działania na rzecz społeczności lokalnej (tj. usługi - fizjoterapia). W przypadku działań proekologicznych (nowe zadanie) ogłoszony został ostatni nabór wniosków nr XIV/2014 w terminie od 30.07.2014 r. do 14.08. 2014 r. służący wydatkowaniu środków i tym samym realizacji wskaźników.

(dowód: akta kontroli str. 613-630, 645-653, 665-673)

Wykonanie wskaźników produktu w projektach zakończonych/rozliczonych do dnia 31 grudnia 2013 r. osiągnęło średni poziom w wysokości 83,4%. Projekty zakończone otrzymały płatności na poziomie 32,6% limitu określonego dla LGD, przy czym wskaźnik ten z uwzględnieniem podpisanych umów oraz wniosków będących w trakcie obsługi wyniósł 77,1%.

(dowód: akta kontroli str. 613-630, 645-653, 665-673)

W latach 2009-2013 dokonano czterech zmian LSR w zakresie wskaźników, jednakże żadna z tych zmian nie polegała na zmniejszeniu planowanych wskaźników w stosunku do zaplanowanych w LSR. Pierwotne wskaźniki produktu ustalone w kwietniu 2009 r. odnosiły się głównie do liczby zrealizowanych operacji lub projektów⁶⁰, podobnie jak wskaźniki oddziaływania⁶¹. W celu lepszego skorelowania wskaźników z celami, w marcu 2011 r. dokonano ich zmiany⁶² ustalając wskaźniki: produktu⁶³, rezultatu⁶⁴ oraz oddziaływania⁶⁵. W listopadzie

⁶⁰ Np. liczba szkoleń, podmiotów, miejsc pracy, obiektów.

⁶¹ Np. liczba osób korzystających z atrakcji, postrzeganie regionu przez jego mieszkańców.

⁶² Zmiany dokonano po ukazaniu się w 2010 r. Podręcznika tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju opracowanego przez firmę EGO s.c. na potrzeby MRiRW.

⁶³ M.in. liczba wyremontowanych lub zagospodarowanych obiektów, usług, materiałów promocyjnych, wystaw lub imprez.

⁶⁴ M.in. liczba osób korzystających, m² powierzchni i miejsca pracy.

⁶⁵ Wzrost wydatkowanych środków z PROW 2007-2013 w latach 2011-2015 na jednego mieszkańca LGD o 50 zł.

2011 r. oraz w lutym 2013 r. dokonano zmiany wskaźników związanej z wprowadzeniem nowego przedsięwzięcia. W czerwcu 2014 r. dokonano zmiany wskaźników polegającej na ich zwiększeniu oraz modyfikacji, przy czym do dnia zakończenia kontroli nie zawarto w tej sprawie aneksu do umowy ramowej⁶⁶.

(dowód: akta kontroli str. 318-326, 632-653)

4.3. LSR realizowana przez LGD nie posiadała wyznaczonych celów ogólnych oraz przedsięwzięć, które obejmowałyby działania wspierające politykę prorodziną w Polsce wobec rodzin zamieszkujących obszary wiejskie. Natomiast w trakcie wdrażania LSR realizowane były i są zadania, które zdaniem Stowarzyszenia wspierają rodziny zamieszkujące obszary wiejskie. Przykładowo są to projekty realizowane w ramach:

- infrastruktury lokalnej: place zabaw oraz siłownie zewnętrzne⁶⁷, jak również sale do uprawiania sportu⁶⁸,
- organizacji i doposażenia obiektów społeczno-kulturalnych⁶⁹,
- imprez rodzinnych⁷⁰.

(dowód: akta kontroli str. 654-664)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli oraz uwzględniając działania podjęte podczas kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷¹, wnosi o informowanie wnioskodawców o wynikach oceny wniosków o przyznanie pomocy z zachowaniem 21 dniowego terminu od dnia, w którym upłynął termin ich składania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

⁶⁶ Przykładowo: wzrosła liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych z 6 do 10, a liczba osób odwiedzających wystawy z 500 do 650, zmodyfikowano wskaźnik liczby osób korzystających z miejsc noclegowych (50) na liczbę utworzonych miejsc noclegowych (40).

⁶⁷ Gmina Leśnica: „Zagospodarowanie placu na cele rekreacyjne w miejscowości Góra św. Anny”, Gmina Strzelce Opolskie: „Utworzenie siłowni zewnętrznej w Dziewkowicach”.

⁶⁸ Gmina Krapkowice: „Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprzez budowę ogólnodostępnej Sali sportowej w Żywocicach”, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Grodzisko: „Rozwój sportowo-kulturalnej wsi Grodzisko. Budowa Sali gimnastycznej”.

⁶⁹ Gmina Walce: „Remont świetlicy wiejskiej w Grocholubiu”, Gmina Krapkowice: „Zakup dodatkowego wyposażenia Sali wiejskiej w Rogowie Opolskim”.

⁷⁰ Gmina Izbicko: „Obchody gminnego dnia dziecka w Siedlcu”, Leśnicki Ośrodek Kultury i Rekreacji: „Annogórski festyn rodzinny”.

⁷¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 18 sierpnia 2014 r.

Kontroler
Wojciech Graca
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor
Iwona Zyman

.....
Podpis

.....
Podpis